

**Návrh
znaku a vlajky**

pro obec

K A R L Í N

autor:
Mgr. Jan Tejkal
tel.+420602953832
e-pošta: j.tejkal@volny.cz
<http://heraldika.webnode.cz/>

Tvorba nových obecních (městských) symbolů:

Podle platné právní úpravy mohou obce a města disponovat vlastními obecními (městskými) symboly, to znamená znakem a vlajkou (praporem). Pokud obec (město, město) nemá historický, řádně udělený, či tzv. vydržený znak či vlajku, má právo požádat prostřednictvím Podvýboru pro heraldiku a vexilogii Předsedu Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky o udělení symbolu (resp. symbolů).

Při vytváření nových obecních symbolů je přitom nutno dbát především více či méně pevně stanovených zásad heraldické a vexilogické disciplíny a dále respektovat těsný významový vztah znaku a vlajky obce k lokalitě, jíž mají reprezentovat.

Existuje několik základních tématických okruhů, jimiž se tvorba nového znaku a vlajky může inspirovat. V prvé řadě se jedná o vytvoření tzv. mluvícího znamení, jehož předností je transparentnost a široká srozumitelnost symbolů, nebo o navázání na historické pečetní či razítkové symboly obce, které do značné míry stanoví obsah nových symbolů a jež je vhodné zejména proto, že zachovává kontinuitu původních předheraldických a nových heraldických a vexilogických symbolů obce.

Nelze-li adekvátně aplikovat princip mluvícího znamení, nebo není-li možno nalézt otisk pečeti či razítka, případně je-li pečetní obraz nevhodný - například vzhledem k jeho heraldicky neúnosné složitosti - k přepisu do znaku a vlajky obce, připadá v úvahu alternativní komplex námětových regionů - například symbolické vyjádření místního světce jakožto patrona obce, odkaz na význačné události nebo pověsti a mýty v dějinách obce, připomenutí erbovních motivů někdejších feudálních majitelů obce či příslušného panství, poukaz na specifické historické či současné řemeslné a jiné pracovní aktivity obyvatel obce, nebo vykreslení určitého relevantního přírodního motivu krajiny, do níž je obec zasazena, atd.atp..

Vlajka (prapor) obce nebo města by měla odpovídat podobě či symbolice obecního (městského) znaku.

Jednou z možností, jíž naplňují (a zejména v minulosti naplňovaly) především městské lokality a lokality s historickými právy města či městečka, je geometricky koncipovaná vlajka ve formě kombinace horizontálních či vertikálních pruhů a případně dalších geometrických obrazců, barevně odvozených z tinktur (tj. barev a kovů) znaku, doplněných fakultativně o některé relevantní znakové figury pro zdůraznění neopakovatelnosti každé vlajky.

Často - a zejména u lokalit bez městského statutu, kde vzniká vlajka současně se znakem – se přistupuje rovněž k tzv. opakování znaku, což znamená, že vlajka obce má stejnou či velmi podobnou figurální kompozici jako obecní znak.

Znak obce:

PEČET OBCE:

Archivní fondy Moravského zemského archivu v Brně pečeť obce nedokládají.

O existenci pečeti Karlína se však zmiňuje dobová vlastivědná literatura, konkrétně práce Jakuba Vrbase „Ždánsko“ z roku 1930, v níž je na straně 402 publikováno překreslení pečeti, jejíž hlavní figura je interpretována v souborném popisu vesnických pečetí na straně 109 jako „tancující medvěd“.

Překreslení této pečeti - s odkazem na knihu Jakuba Vrbase jakožto zdroj - se objevuje také ve sbírce pečetí Karla Lišky.

Pečeť má kruhový tvar a pod nápisem „KARLOV“ u horního okraje pečetního pole lze spatřit siluetu na naznačené půdě stojícího vzpřímeného zvířete držícího kruh. Heraldicky vlevo (tj. z pohledu pozorovatele vpravo) je toto zvíře provázeno vyobrazením vinařského kolíku s vinnou révou se dvěma hrozny a s listy.

NÁVRH ZNAKU OBCE:

Návrh znaku obce vychází především z obrazu výše popsané historické pečeti obce.

Varianty 1-4 počítají s obecnou figurou medvěda ve skoku, kterak drží v předních tlapách kruh, a se zjednodušenou reflexí symbolu vinné révy v podobě figury dvou vinných hroznů kosmo nad sebou, zatímco varianty 5-10 odkazují na pečetní obraz prostřednictvím motivu vinné révy: Varianty 5 a 6 obsahují obecnou figuru vinného hroznu se dvěma listy a kruh a varianty 7-10 připomínají pečetní obraz vinné révy obtáčející vinařský kolík skrze heroldskou figuru kůlu (tj. svislého pruhu), z něhož do obou stran vyrůstá po jednom vinném hroznu a vinném listu s úponkem.

Kromě odkazu na historickou pečeť připomíná většina variant návrhu znaku rovněž zakladatele obce, knížecí rodinu Lichtenštejnů, nebo patrona místní kaple, sv.Karla Boromejského, když na první motiv odkazuje jednoduchá heroldská figura zlatocerveného dělení štítu a na druhý heroldská figura latinského kříže do kraju (jako heraldicky vhodné zjednodušení krucifixu coby atributu zmíněného světce).

Heraldická pravidla o barvách a kovech:

Při realizaci návrhu znaku lze postupovat tak, že se jednotlivé varianty návrhu znaku od sebe liší kromě kompozičního řešení také v barevném provedení.

Pokud jde o zvolení barev znaku v obecné rovině, existuje v heraldickém tvarosloví pravidlo o nemožnosti pokládání barvy na barvu a kovu na kov.

V klasické komunální heraldice českých zemí hovoříme o šesti základních tinkturách,

k nimž posléze přibyly další doplňkové tinctury, kupříkladu tzv. přirozené barvy. Dvě z oněch základních tinctur jsou tzv. kovy - zlatá neboli žlutá a stříbrná neboli bílá, zatímco ostatní - červená, modrá, zelená a černá - patří do kategorie barev. Je tedy možno volit buď kovový štít (resp. kovové pole štítu) a barevné figury, či opačně barevný štít (resp. barevné pole štítu) a figury kovové. V obou případech je přitom vhodné zachovat co nejmenší možný počet tinctur.

U návrhu znaku pro obec Karlín lze pak - při zachování popsaného pravidla – uvažovat o následujících kombinacích tinctur:

-stříbrná, zlatá, zelená, modrá = heraldická reflexe barev venkovské krajiny,
-zlatá + červená = erbovní tinctury Lichtenštejnů.

Blason neboli popis variant návrhu znaku obce:

Varianta 1:

„V zeleném štítě zlatý medvěd ve skoku s červenou zbrojí a jazykem držící stříbrný kruh nad dvěma zlatými vinnými hrozny kosmo nad sebou.“

Varianta 2:

„V modrém štítě zlatý medvěd ve skoku s červenou zbrojí a jazykem držící stříbrný kruh nad dvěma zlatými vinnými hrozny kosmo nad sebou.“

Varianta 3:

„V červeném štítě medvěd ve skoku držící kruh s vepsaným latinským křížem nad dvěma vinnými hrozny kosmo nad sebou, vše zlaté.“

Varianta 4:

„Ve zlatém štítě medvěd ve skoku držící kruh s vepsaným latinským křížem nad dvěma vinnými hrozny kosmo nad sebou, vše červené.“

Varianta 5:

„Ve zlato-červeně sníženě děleném štítě nahoře modrý vinný hrozen se dvěma zelenými listy, dole zlatý kruh.“

Varianta 6:

„Ve zlato-červeně sníženě děleném štítě nahoře modrý vinný hrozen se dvěma zelenými listy, dole zlatý kruh s vepsaným latinským křížem.“

Varianta 7:

„Ve zlato-červeně děleném štítě dva vinné hrozny nad dvěma odkloněnými vinnými listy s úponkem, vše opačných barev, vyrůstající do stran na stoncích ze zúženého kůlu.“

Varianta 8:

„V zeleném štítě dva vinné hrozny nad dvěma odkloněnými vinnými listy s úponkem,

vše zlaté, vyrůstající do stran na stoncích ze zlatého zúženého kůlu s červeným latinským křížem do kraju.“

Varianta 9:

„V modrém štítě dva vinné hrozny nad dvěma odkloněnými vinnými listy s úponkem, vše zlaté, vyrůstající do stran na stoncích ze zlatého zúženého kůlu s červeným latinským křížem do kraju.“

Varianta 10:

„V červeném štítě dva vinné hrozny nad dvěma odkloněnými vinnými listy s úponkem, vše zlaté, vyrůstající do stran na stoncích ze zlatého zúženého kůlu s červeným latinským křížem do kraju.“

Vlajka obce:

Při tvorbě návrhu obecní vlajky platí, že námět nebo podoba vlajky musí korespondovat s figurálním obsahem či podobou návrhu znaku. Tuto zásadu lze realizovat ve třech základních intencích:

I-Přistoupením k tzv. opakování znaku (ať již k tzv. doslovnému či tzv. částečnému opakování znaku), což znamená, že se v listu vlajky objeví zcela totožné figury ve stejné či obdobné kompozici jako ve znakovém štítu.

II-Zjednodušením znakových figur do geometrické kombinace pruhů s totožnými barvami.

III-Vzhledem ke konkrétnímu případu vyváženou kombinací postupů I. a II..

V případě návrhu vlajky pro obec Karlín se přitom ukazuje jako adekvátní postupovat takto:

- varianty 1,2 = opakování znakové figurální kompozice doplněné o dva krajní vertikální pruhy v barvách znakových figur,
 - varianty 3,4 = opakování kompozice znakových figur doplněné o horizontální pruh v barvě znakových figur,
 - varianty 5,6,7 = doslovné opakování znaku,
 - varianty 8,9,10 = opakování znakových figur posunutých směrem k žerďovému okraji listu.
-

Popis variant návrhu vlajky obce:

Varianta 1:

„List tvoří tři svislé pruhy, bílý, zelený a bílý, v poměru 1:3:1. V zeleném pruhu žlutý medvěd ve skoku s červenou zbrojí a jazykem držící bílé mezikruží nad dvěma žlutými vinnými hrozny kosmo nad sebou. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Varianta 2:

„List tvoří tři svislé pruhy, bílý, modrý a bílý, v poměru 1:3:1. V modrému pruhu žlutý medvěd ve skoku s červenou zbrojí a jazykem držící bílé mezikruží nad dvěma žlutými vinnými hrozny kosmo nad sebou. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Varianta 3:

„List tvoří dva vodorovné pruhy, červený a žlutý, v poměru 3:1. V červeném pruhu u žerďového okraje medvěd ve skoku držící mezikruží s vepsaným latinským křížem nad dvěma vinnými hrozny kosmo nad sebou, vše žluté. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Varianta 4:

„List tvoří dva vodorovné pruhy, žlutý a červený, v poměru 3:1. Ve žlutém pruhu u žerďového okraje medvěd ve skoku držící mezikruží s vepsaným latinským křížem nad dvěma vinnými hrozny kosmo nad sebou, vše červené. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Varianta 5:

„List tvoří dva vodorovné pruhy, žlutý a červený, v poměru 3:2. Ve žlutém pruhu modrý vinný hrozen se dvěma zelenými listy. V červeném pruhu žluté mezikruží. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Varianta 6:

„List tvoří dva vodorovné pruhy, žlutý a červený, v poměru 3:2. Ve žlutém pruhu modrý vinný hrozen se dvěma zelenými listy. V červeném pruhu žluté mezikruží s vepsaným latinským křížem. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Varianta 7:

„List tvoří dva vodorovné pruhy, žlutý a červený, a svislý pruh opačných barev široký jednu patnáctinu délky listu. Ze svislého pruhu vyrůstá do stran nahoře po jednom vinném hroznu a dole po jednom odkloněném vinném listu s úponkem, vše opačných barev. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Varianta 8:

„List tvoří tři svislé pruhy, zelený, žlutý s červeným latinským křížem do krajů, a zelený, v poměru 6:3:15. V prvním a posledním pruhu dva vinné hrozny nad dvěma odkloněnými vinnými listy s úponkem, vše žluté, vyrůstající do stran na stoncích ze žlutého pruhu. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Varianta 9:

„List tvoří tři svislé pruhy, modrý, žlutý s červeným latinským křížem do krajů, a modrý, v poměru 6:3:15. V prvním a posledním pruhu dva vinné hrozny nad dvěma odkloněnými vinnými listy s úponkem, vše žluté, vyrůstající do stran na stoncích ze žlutého pruhu. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Varianta 10:

„List tvoří tři svislé pruhy, červený, žlutý s červeným latinským křížem do krajů, a červený, v poměru 6:3:15. V prvním a posledním pruhu dva vinné hrozny nad dvěma

odkloněnými vinnými listy s úponkem, vše žluté, vyrůstající do stran na stoncích ze žlutého pruhu. Poměr šířky k délce je 2:3.“

Vyjádření člena Podvýboru pro heraldiku a vexilogii Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky:

K variantám návrhu znaku a vlajky obce je přiloženo vyjádření PhDr. Ivana Štarhy z Moravského zemského archivu v Brně, člena expertní skupiny Podvýboru pro heraldiku a vexilogii Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky a garanta správnosti návrhů.

Z tohoto vyjádření vyplývá, že všechny varianty návrhu vycházejí z obecných zásad heraldické a vexilogické tvorby a mohou být tedy předloženy Podvýboru pro heraldiku a vexilogii Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky s žádostí o schválení a doporučení Předsedovi PS P ČR znak a vlajku obci udělit.

PhDr. Ivan Štarha přitom ve svém vyjádření uvádí mimo jiné následující:

„Předložené návrhy znaku a vlajky plně splňují základní heraldické i vexilogické normy. Z hlediska expertní skupiny při podvýboru v poslanecké sněmovně nelze proti jejich udělení očekávat nějaké připomínky.

O podání návrhů musí rozhodnout obecní zastupitelstvo. Poněvadž stará obecní pečeť má na rozdíl od většiny vesnických pečetí, v nichž nacházíme zpravidla symboly zemědělství a přírody, poměrně v heraldice vzácnou figuru medvěda, doporučuji, aby obecní zastupitelstvo přihlédlo k této skutečnosti a vybralo k udělení návrh s medvědem a kruhem, vinné hrozny a barva štítu odvozená z barev vrchnosti jsou jistě vhodným doplňkem.“

Osobní pohled autora upřednostňuje ve shodě s citovaným vyjádřením rovněž varianty 1-4 reflektující nejzřetelněji historický pečetní obraz.

Záleží ovšem především na zástupcích obce, kterou z předložených variant zvolí. Podmínkou je pouze heraldická a vexilogická správnost, kterou - jak dokládá přiložené vyjádření - splňují všechny předložené varianty návrhu.

Obecné poznámky k zásadám heraldické a vexilogické tvorby:

V současné právní terminologii figuruje jako primární pojem „vlajka“. Ve vexilogické terminologii se pak hovoří o vlajce, nebo o praporu dle způsobu užití. V rámci tohoto textu užíváme právně závazný pojem „vlajka“.

Poměr stran (šířky a délky) listu vlajky je dle metodického pokynu Podvýboru pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky shodný s poměrem stran státní vlajky České republiky – tj. 2:3.

Na list vlajky nelze položit znakový štít – vlajka musí být svébytným symbolem, nikoliv jen podkladem pro znak.

Pojmy „zlatá“ a „stříbrná“ (tinktura) u znaku nahrazují u vlajky pojmy „žlutá“ a „bílá“ (barva).

V heraldice se pravá a levá strana popisují z pohledu štítonoše. Z pohledu pozorovatele je tedy heraldicky pravá strana vlevo a heraldicky levá strana vpravo.

Neudává-li se v blasonu orientace figury, má se za to, že je orientována doprava.

U heraldických tinktur – to znamená barev a kovů – se neudávají odstíny.

Při konkrétním zobrazení platí obecné pravidlo o vhodnosti tmavších a sytějších odstínů. Odstíny ve výtvarném řešení návrhu symbolů obce proto nejsou zcela závazné a lze je upravovat.

Heraldika počítá s vysokou mírou stylizace zobrazených znakových figur.

Figura by měla být jednoznačně rozpoznatelná, což ovšem neznamená, že má být zobrazena realisticky – může být například proporcňě upravená tak, aby co nejvíce vyplňovala prostor znakového štítu, nebo mohou být její jednotlivé komponenty zobrazeny v upravených proporcích v závislosti na celkové kompozici znaku.

Primární je v heraldice blason neboli slovní popis a sekundární kresebná podoba neboli vizualizace blasonu, což znamená, že stejný znak může mít několik výtvarných podob (i současně užívaných).

dne 29.1.2015, Mgr. Jan Tejkal

Přílohy:

1. Výtvarná realizace variant návrhu znaku a vlajky obce Karlín

2. Reprodukce archivních a knihovních podkladů

3. Kladné vyjádření člena expertní skupiny Podvýboru pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky